

بهترین دوره جشنواره برای من دوره «سیف‌الله داد» بود

تبسم کشاورز

علیرضا داوود نژاد جز آن دسته از هنرمندانی است که در ادوار مختلف فجر و از ابتدای آن حضور داشته و در خصوص روند این

چهل سال تجربه‌ای بی بدیل دارد و کاملاً می‌توان حس و حال وی را در خصوص دوره‌های گوناگون آن فهمید، داوود نژاد با آثاری بعضاً خانوادگی همیشه مورد توجه بوده و برای سومین بار و در فجر سی و

شما سال‌ها در جشنواره فیلم فجر حضور داشتید. کیفیت فنی جشنواره را از ابتدا تا به امروز که به ۴۰ سالگی خود نزدیک می‌شود چگونه می‌بینید؟

زمانی که جشنواره به وجود آمد فیلم‌ها فقط در سالن نمایش داده می‌شدند و وسایل تولید فیلم در اختیار دولت بود. پخش فیلم هم براساس درجه‌بندی توسط ارشاد و فآرایی جدول‌بندی و اکران می‌شد، در نتیجه جشنواره کارکرد مشخصی داشت، در واقع دولت کمک می‌کرد فیلم‌ها تولید می‌شدند، در جشنواره به نمایش در می‌آمدند، جدول و مدت نمایش‌شان مشخص می‌شد و نهایتاً خط و خطوط تولید، پخش و نمایش در سال آینده معلوم می‌شد. اما امروز، جشنواره در حالتی برگزار می‌شود که فقط سالن محل نمایش فیلم نیست. یعنی الان از موبایل، تبلت گرفته تا انواع مانیتور و تلویزیون‌های نمایش خانگی همگی تبدیل شده‌اند به محل نمایش فیلم‌ها.

آن زمان ابزار تولید فیلم از قبیل دوربین، وسایل فیلمبرداری و صدابرداری همچنین نگاتیو، پوزیتوو و اینترمدیت را دولت می‌داد اما حالا دیگر

هشتم به عنوان بازیگر در شنای پروانه حاضر شد. گفت‌وگوی «صبا» را با علیرضا داوود نژاد، نویسنده، تهیه‌کننده و کارگردان سینما در خصوص چهلمین دوره فجر سینمای ایران را در ادامه می‌خوانید.

انحصار وسایل تولید فیلم که فقط دست دولت بود شکسته شده و فناوری دیجیتال کارها را ساده‌سازی کرده است. امروزه ابزار تولید فیلم در خیابان جمهوری و در ویتترین تمام فروشگاه‌ها به صورتی ساده‌سازی شده، کوچک و ارزان در دسترس همه قرار گرفته است علاوه بر آن امکان نمایش فیلم فقط در انحصار سالن نیست و اینترنت، وی او دی و نمایش خانگی می‌تواند فیلمهای سینمایی را به مخاطبان علاقه‌مند برساند.

برگزاری جشنواره فجر کمک‌کننده به سینما است یا فقط یک جشنواره معمولی محسوب می‌شود؟

در واقع فقط پوسته‌ای از جشنواره قدیمی باقی مانده است که البته این خاصیت مثبت را دارد که در سال یکبار سینما را در مرکز توجه مردم قرار می‌دهد. واگر نه برای اینکه از هنر سینما حمایت شود یا بتواند جلوی بازار سیاه و یا تاراج ماهواره‌ها را بگیرد هیچ نقشی ندارد. فقط همین مانده که در سال تعدادی فیلم را به نمایش بگذارند، توجهات را به سینما جلب کنند، بودجه‌هایی بگیرند تا بتوانند امور اداری و سازمانی را بنا به طبع و سلیقه‌های جناهی بگذارند.

از نگاه شما بهترین دوره و بدترین دوره جشنواره کدام سال‌ها بودند؟

من تمام دوره‌ها را با جزئیات دنبال نکردم و در یاد ندارم. بهترینش شاید برای من دوره «سیف‌الله داد» بود که داوران جشنواره از بچه‌های سینما بودند و تا حدودی توانستند روی مناسبات دولتی برای تصمیم‌گیری‌ها اثر بگذارند به خصوص که «سیف‌الله داد» با جمع داوران همراه بود و فیلم سینمایی «مصائب شیرین» من امکان نمود پیدا کرد. بدترینش هم برای من شاید دوره‌ای بود که فیلم سینمایی «مرهم» را از جشنواره آن سال حذف کردند.

احتمال پربار بودن جشنواره امسال را می‌دهید؟

بستگی به فیلم‌هایی که نمایش داده می‌شوند دارد. البته به طرز عجیب و غریب خبری از بسیاری نام‌های پراوازه نیست که شاید بخشی تقصیر کرونا باشد اما به هر حال از این جهت خوشحالم که آقای «مسعود کیمیایی» در جشنواره فیلم دارند و همچنان سرپا هستند.

وضعیت سینمای ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

سینمای ایران حمایت‌مدیریتی و ملی خودش را از دست داده است. مثلاً «موسسه رسانه‌های تصویری» که وظیفه‌اش حمایت از فیلم‌های داخلی و مبارزه با بازار سیاه بود منحل شده است. سانسور و وجود سخت‌گیری‌های سلیقه‌ای، سینمای ایران را تضعیف کرده است. غالباً فیلم‌ها به سمت کارهای تقلیدی می‌روند چون اگر بخواهند به واقعیت‌ها بپردازند کاری دشوار است و با مقاومت روبرو می‌شوند. اگر به استعاره و کنایه پناه ببرند متهم به سیاه‌نمایی می‌شوند و اگر هم به سمت موضوعات سطحی، روزمره و صرفاً مفرح بروند متهم به سواستفاده و ابتذال می‌شوند. متأسفانه سینمای ایران در شرایط بدی قرار گرفته است. گویا تسلط فیلم‌ها و سریال‌های ترکی، اروپایی و خلاصه غلبه بازار سیاه بر فضای دیداری و شنیداری موجبات رضایت مسئولان را فراهم آورده است و هیچ اعتنای جدی به حل مشکلاتی که کلیت سینمای ایران را به تنگنا و افول می‌کشاند وجود ندارد. انگار ترجیح بر کوچ‌اهالی سینما به سرزمین تولید سریال‌سازی‌های خنثی و شبه ماهواره‌ای است.

با شیوع کرونا اکران‌های آنلاین هم پا گرفت، به عقیده شما این اکران‌ها کمک‌کننده به ساختار سینما بود؟

الان ۲۰۰ فیلم در نوبت اکران هستند. سالن‌ها جایی برای نمایش ندارند در نتیجه شرایطی قطره‌چکانی برای اکران‌ها وجود دارد. فیلم‌ها بدون معرفی، تبلیغ فراگیر و اثرگذار چند روزی اکران می‌شوند و بعد از پرده کنار می‌روند. واقعیت این است که سینمای ایران در بن‌بست نمایش گرفتار شده است و ادامه این وضعیت جز رکود، تنگنا و فقر برای اهالی سینما نتیجه‌ای ندارد. تنها چاره پیش روی این سینما مثل همه جای دنیا سرو سامان دادن به نمایش خانگی با ده‌ها میلیون مخاطب بالقوه است که نه تنها می‌تواند بن‌بست نمایش را بشکند و مانع فیلمسوزی شود بلکه می‌تواند زمینه‌ساز شکوفایی دوباره‌ای برای سینمای ایران باشد. در حیرتم که علاقمندان به سینما و دلسوزان فرهنگ، هنر و رسانه مملکت چرا کاری نمی‌کنند و قدمی کارساز برای حل مشکلات سینمای ایران بر نمی‌دارند؟!

ترین‌های چهل ساله

کارگردان:

مسعود کیمیایی - ۸۰ سالگی - خائن کشی - فجر ۴۰
داریوش مهرجویی، آخرین حضور اشباح - فجر ۳۲
بازیگر:

علی نصیریان - مسخره‌باز - فجر ۳۷

رقیه چهره‌آزاد - مادر - فجر

کم سابقه‌ترین / جوان‌ترین

کارگردان:

سعید روستایی ۲۶ سال - ابدویک‌روز - فجر ۳۴

پیرترین

جوان‌ترین

با سابقه‌ترین

بازیگر مرد:

کاظم دانشی، ۲۹ سال - علفزار - فجر ۴۰
یوسف حاتم‌کیا ۲۹ سال - شمش طلا - فجر ۴

بازیگر زن:

مهدی اسدی در ۱۲ سالگی، دوره چهارم و برای فیلم بهار

حسین عابدینی در ۲۰ سالگی، دوره نوزدهم و برای فیلم باران

ترانه علیدوستی در ۱۸ سالگی، دوره بیستم و برای من ترانه ۱۵

سال دارم

باران کوثری در ۲۱ سالگی، دوره بیست و پنجم و برای فیلم خون

بازیگر کودک و نوجوان:

میترا حجار در ۲۳ سالگی، دوره شانزدهم و برای فیلم غریبانه

رؤیا نونهالی در ۲۴ سالگی، دوره هفتم و برای فیلم عروسی

مینا لاکانی در ۲۵ سالگی، دوره سیزدهم و برای فیلم دیدار

مانیا علیجانی ۴ اثر (پرکارترین بازیگر کودک)

ارسلان قاسمی - ساره نورموسوی - مانی رحمانی - شمیلا

شیرزاد - روح‌الله زمانی - امیرفرخ هاشمیان